

STRATEGI 2015-2018

#meretilflere

'MERE TIL FLERE'

'Mere til flere' er kernen i den vision og strategi, der bærer rammeaftalen mellem Kulturministeriet og Statsbiblioteket for 2015-2018. **Meretil flere** er måske et nyt udtryk, men det er i realiteten den røde tråd gennem bibliotekets mere end 100-årige historie. Vilkårene for at realisere målsætningen skifter over tid, og det bliver de ved med. Vi lever i en tid med hastig forandring på de områder, hvor Statsbiblioteket arbejder; læring og dannelse, digital videnskab og medier, og det afspejler strategien.

Statsbiblioteket har ressourcer og kompetencer, der efterspørges af brugerne, og at fastholde det kræver udvikling. Udviklingsretningen er udpeget af vision og strategi og af rammeaftalens resultatmål. Mens rettesnoeren ligger fast med **meretil flere**, er det vores faglige opgave at udforme de konkrete aktiviteter. Vi sætter alle gode kræfter ind på at realisere visionen og strategien, men der bliver også brug for de bidrag, som partnerskaber kan give. Statsbibliotekets strategi er derfor også en invitation til samarbejde.

Svend Larsen
Direktør

Februar 2015

*Statsbiblioteket hører under Kulturministeriet, hvis vision er:
Kultur der beriger og bevæger.*

MISSION

Statsbiblioteket bidrager til udvikling og dannelse ved at give brugerne mulighed for at navigere i globale informationsressourcer samt ved at bevare og tilgængeliggøre kulturarven.

Som universitetsbibliotek for Aarhus Universitet udvikler og leverer Statsbiblioteket service, som understøtter universitetets strategi for forskning, uddannelse og videnspredning.

Som overcentral for danske folkebiblioteker udvikler og leverer Statsbiblioteket ydelser, som supplerer folkebibliotekernes servicetilbud til borgerne. Statsbiblioteket fungerer som centralt depotbibliotek og lånecenter og understøtter betjeningen af etniske minoriteter og indvandrere.

Som nationalbibliotek indsamler, bevarer og tilgængeliggør Statsbiblioteket danske aviser og audiovisuelle medier, danske internetsider samt danske bøger og tidsskrifter.

Som forskningsinstitution forsker Statsbiblioteket i information og medier.

VISION

Statsbiblioteket bidrager til kritisk og aktivt medborgerskab i en globaliseret verden ved at give flere adgang til mere indhold som kilde til oplevelse og viden.

#meretilflere

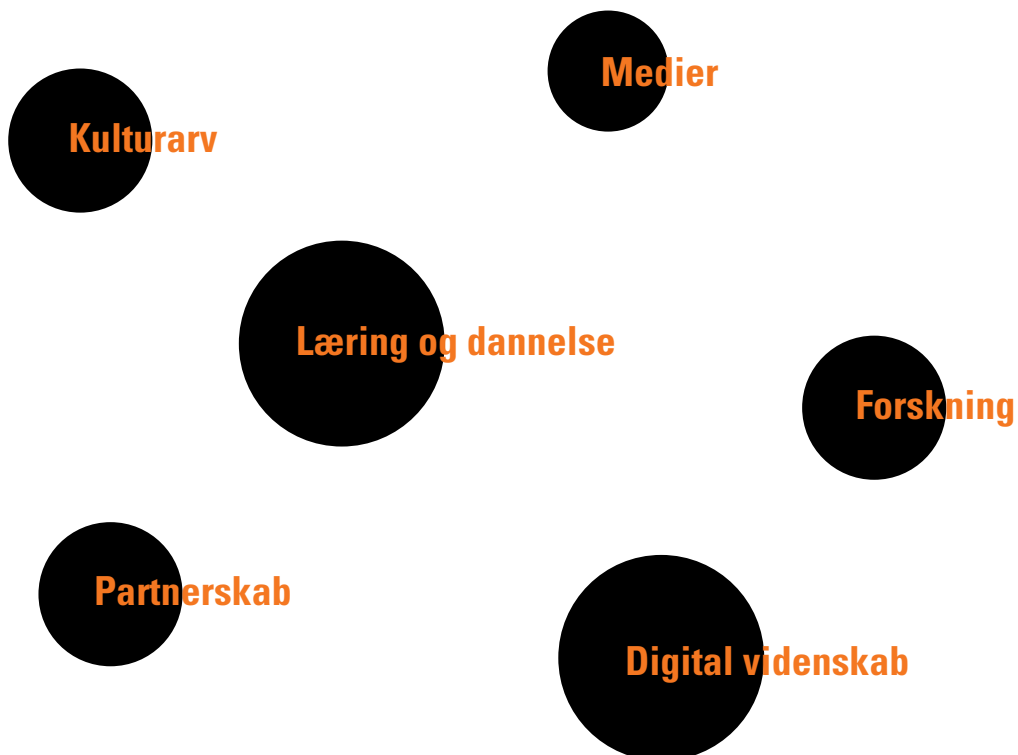
STRATEGI

Statsbibliotekets ressourcer og kompetencer giver biblioteket en strategisk position som det i samarbejde med relevante partnere vil udnytte til at udvikle service af værdi for brugerne.

Statsbiblioteket vil

- udbrede og dele bibliotekets mange services med flere
- være på flere platforme og i flere rum
- gøre det nemt at bruge tekst, lyd og billede i mangfoldige kombinationer og sammenhænge.

Statsbibliotekets udviklingsarbejde sker under overskrifterne

LÆRING OG DANNELSE

Samarbejde mellem mennesker om læring vil udvikle sig hurtigt i de kommende år. Der bliver mere online læring og mere brug af forskellige medier (fx video). Statsbiblioteket vil tage denne udvikling til sig og udvikle bibliotekets service. Målet er at gøre det nemt for brugerne at 'plukke' læringsobjekter på de læringsplatforme, hvor brugerne befinder sig, og hvor de deler og producerer viden. Biblioteket skal være flere steder end i dag, og det skal fremover i højere grad understøtte brugen af andre medietyper end tekst. Biblioteks-

rummet er både et fysisk rum og et digitalt rum. Det er både et sted for interaktion mellem mennesker og materialer og et sted for interaktion mellem mennesker.

Adgang til at bruge digitalt materiale (e-bøger, e-tidsskrifter, digitaliseret kulturarvsmateriale) er oftest reguleret af aftaler med rettighedshavere, som begrænser bruger kredsen for et givent materiale. Det betyder, at det i mange tilfælde vil være umuligt for en borger at få adgang til digitale materialer på sit lokale

bibliotek, hvis ikke biblioteket har købt adgang til disse materialer, idet de ikke kan lånes via bibliotekernes lånesamarbejde sådan som det er tilfældet med fysiske materialer som trykte bøger, tidsskrifter, cd'er og dvd'er. Som støtte til læring og dannelse ser Statsbiblioteket det som et mål at udvikle services som gør det muligt for borgerne at få adgang til artikler i e-tidsskrifter og digitaliseret kulturarvsmateriale. Det vil ske i forståelse med kommercielle aktører på området.

DIGITAL VIDENSKAB

Videnskabelige aktiviteter bliver mere og mere digitale både i forskningsprocessen og formidlingen. Biblioteket har en vigtig rolle i at stille information til rådighed for forskning og udvikling, og det er i stigende omfang digitale materialer, der efterspørges. Statsbiblioteket vil imødekomme efterspørgslen efter digitale materialer til forskning og undervisning og sikre, at de kan tilgås på tidssvarende måde.

Som støtte for forskning vil Statsbiblioteket facilitere publicering (fx rådgivning; publiceringsplatform). En service på publiceringsområdet kan understøtte den nationale strategi for Open Access.

Forskningsdata management er et felt, der også i Danmark har fået større opmærksomhed.

Grunden er den voldsomt stigende mængde digitale forskningsdata sammenholdt med ønsket om at kunne genbruge sådanne data, både for at opnå ny indsigt og for at kunne kontrollere forskningsresultater (jf. den nye nationale adfærdskodeks for integritet i dansk forskning). Der er store udfordringer i at opbevare og organisere disse store mængder data med respekt for problemstillinger om oprindelse, kontekst, internationalisering og sikkerhed. Statsbiblioteket har deltaget i udarbejdelse af et forslag til national strategi for området og vil følge op med udvikling af servicetilbud.

Teknologien har gjort det muligt at indsamle og bearbejde stadig større mængder data, og der er stigende fokus på at

anvende disse data i forskning og udvikling på nye måder, bl.a. i form af datamining. Statsbibliotekets digitale samlinger af kulturarvsmateriale benyttes allerede som data i en række forskningsinfrastrukturprojekter (DIGHUMLAB, CoSound, LARM), og disse data er oplagte objekter for yderligere maskinel udforskning. Rettighedsforhold gør det hensigtsmæssigt at en sådan databehandling sker i Statsbibliotekets regi, og Statsbiblioteket vil etablere en brugermedfinansieret facilitet til datamining i de digitale kulturarvsmaterialer.

MEDIER

Digitalisering har længe præget medieudviklingen, og nogle af de første digitale medier (cd og dvd) benyttes stadig mindre, og der kommer nye materiale-typer til, som er mere 'åbne' og flydende end de hidtil kendte velafgrænsede og 'faste' værker. Det giver nye udfordringer, også hvad angår indsamling og bevaring af kulturarven. Men medietyperne udvikler sig forskelligt, og trykte bøger udgives og efterspørges fortsat, og Statsbiblioteket vil videreføre aktiviteterne (indlæmmelse og udlån) på dette område. Det sker som 'library of last resort', idet Statsbiblioteket er nationalt lånecenter eller 'backup' for landets andre biblioteker.

Digitalisering af materialer giver gode muligheder for både at forbedre og effektivisere opgaven med informationsforsyning. Det gælder også for materialer rettet mod etniske minoriteter og indvandrere, og Statsbiblioteket vil øge benyttelsen af indvandrerbiblioteket ved at stille flere digitaliserede materialer til rådighed.

KULTURARV

I en tid med hastig forandring i medielandskabet opstår der også et behov for kontinuitet og holdbarhed. At bidrage til det er en opgave for den 'hukommelsesinstitution' som Statsbiblioteket også er. Hele tiden at have fokus på at indsamle og bevare ved at benytte de nyeste teknologier er væsentligt for at udføre opgaverne som hukommelsesinstitution. Mere og mere materiale findes kun i digital form, og det giver udfordringer hvad angår indsamling og bevaring af kulturarven. Mere af det indhold, der i dag indsamles i fysisk/analog form, skal i fremtiden indsamles i digital form. Statsbiblioteket vil i samarbejde med producenter, udgivere og andre aktører i mediebranchen skabe løsninger, som sikrer adgang til de værdier, kulturarven repræsenterer.

Statsbiblioteket har særlige bevaringsforpligtelser vedrørende aviser og audiovisuelt materiale (lydoptagelser; radio og tv). Dele af de fysiske samlinger er ikke langtidsholdbare, og Statsbiblioteket vil bevare indholdet af disse ved digitalisering.

Digitalisering forbedrer mulighederne for at give flere adgang til kulturarven. Statsbiblioteket arbejder intenst i dette felt med at give adgang til digitaliserede aviser og radio- og tv-udsendelser. På grund af rettigheds-situationen er det ikke muligt at gøre hele dette materiale frit tilgængeligt eller til *open data*. Men spredning af metadata kan bidrage til at gøre materialet synligt og dermed gøre det muligt at nyttiggøre det på nye måder.

FORSKNING

Statsbiblioteket har unikke digitale samlinger, som allerede bruges i forskning og undervisning. Det gælder fx de radio- og tv-udsendelser som er tilgængelige via bibliotekets Mediestream-service. Disse samlinger vokser, og det er ønskeligt at også brugen og anvendelsesmulighederne øges. Som bidrag hertil vil Statsbibliotekets forskning fokusere på aktiviteter, der anskueliggør og udnytter potentialet i bibliotekets digitale samlinger.

Medier

PARTNERSKAB

Biblioteket vil med respekt for rettigheder indgå partnerskaber i og uden for bibliotekssektoren og sammen med relevante partnere finde måder, hvorpå flere kan få adgang til mere.

Vi forudser stigende forventninger til mere digitalt indhold, blandt andet som følge af at den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi vil give langt flere digitale selvbetjeningsløsninger. Tilvejebringelse af mere indhold kræver samarbejde med andre; det kræver partnerskab. I partner-

skaber etableres arbejdsdeling, og ressourcer puljes. Det sikrer optimal udnyttelse af kompetencer og økonomiske ressourcer.

Partnerskab og alliancer er med til at sikre relevans og kvalitet i bibliotekets service, og de er med til at placere bibliotekets tilbud tæt på brugerne. Det er vigtigt i en situation, hvor biblioteket ikke er centrum i læring, forskning og udvikling, men én ressource blandt flere. Biblioteket skal 'koble sig på', og det er partnerskaber et godt middel til.

I partnerskaberne vil der indgå flere typer partnere; andre offentlige institutioner og private virksomheder og organisationer. Partnerskab mellem den offentlige og den frivillige sektor som en frugtbar og nyskabende samarbejdsform er ofte i fokus, når der tales om udfordringer på regionalt, nationalt eller globalt plan. Statsbiblioteket forventer, at partnerskaber med frivillige får større betydning i en række af bibliotekets aktiviteter og projekter.

OPGAVER MÅL

Fastlagt i rammeaftale mellem Kulturministeriet og Statsbiblioteket

BIBLIOTEKSSERVICE BASERET PÅ FYSISKE MATERIALER

Statsbiblioteket vil som 'backup' for andre biblioteker fortsat indlemme fysiske materialer og fastholde effektivitet i aktiviteterne som nationalt lånecenter.

Statsbiblioteket vil digitalisere kulturarven for at bevare den og for at skabe grundlag for at lette adgangen til den.

Statsbiblioteket vil øge benyttelsen af indvandrerbiblioteket ved at stille flere digitaliserede materialer til rådighed.

BIBLIOTEKSSERVICE BASERET PÅ DIGITALE MATERIALER

Statsbiblioteket vil imødekomme efterspørgslen efter digitale materialer til forskning og undervisning og sikre, at de kan tilgås på tidssvarende måde.

Statsbiblioteket vil indsamle og bevare kulturarvsmateriale, som ikke længere udgives i fysisk form (fx netudgivelse af musik i stedet for udgivelse på cd).

Statsbiblioteket vil øge benyttelsen af bibliotekets digitale kulturarvsmaterialer.

VEJLEDNING OG ANDEN FORMIDLING

Statsbiblioteket vil udvikle det fysiske og det digitale biblioteksrum som attraktive steder for læring og dannelse.

Statsbiblioteket vil bistå forskere i at håndtere de stigende mængder forskningsdata som bidrag til at sikre troværdighed og kvalitet i dansk forskning (jf. den nye nationale adfærdskodeks for integritet i dansk forskning).

FORSKNING

Statsbibliotekets forskning vil fokusere på aktiviteter, der anskueliggør og udnytter potentialet i bibliotekets digitale samlinger.

Se hele rammeaftalen på statsbiblioteket.dk/om-statsbiblioteket

#meretilflere

